

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمت مشترک برنامه‌های میان مدت میزکارهای تخصصی

(عناصر مشترک الزامی در بسته جامع حل مسئله)

میز وهابیت

فرم شماره ۲

شناسنامه تفصیلی حل مسئله

عنوان مسئله: نفوذ وهابیت در جمهوری اسلامی

توصیف چیستی و ابعاد مسئله:

در حال حاضر، جریان وهابیت، یکی از مهمترین تهدیداتی است که عقاید مسلمانان و نظام جمهوری اسلامی را هدف قرار داده است. شبکه وهابیت با ایجاد و القای شبهه و استفاده ابزاری از دین و آموزه‌های اسلام، می‌کوشد تا دیدگاه‌های انحرافی خود را گسترش دهد. این مسئله دارای ابعاد زیر است:

۱. نفوذ اندیشه‌های وهابیت؛
۲. رشد و گسترش جریانهای افراطی و تکفیری در مناطق اهل سنت
۳. واگرایی مناطق مرزی کشور از فرهنگ عمومی؛
۴. رشد و گسترش شبهات وهابیت در میان جوانان شیعه؛
۵. استفاده ابزاری از مذهب جهت نیل به اهداف سیاسی و اجتماعی
۶. رشد و گسترش شیعه ستیزی و شیعه هراسی در بعد ملی و فراملی
۷. اختلافات و تفرقه میان شیعه و سنی
۸. دامن‌زدن به رشد و گسترش جریانهای افراطی شیعه سنی ستیز

تبیین زمینه‌ها، ریشه‌ها و علل مسئله:

برای برون‌رفت از وضعیت نامطلوب جامعه در زمینه جریانات فکری و فرهنگی مهاجم، لازم است درباره زمینه‌های پرورش و رشد فرقه وهابیت به تفکیک اشاره کنیم.

زمینه‌های مذهبی:

- عدم آشنایی با عقاید جدید وهابیت
- کمبود مدرسان آشنا به عقاید روز وهابیت
- القاء شبهات در فضای سایبری و ماهواره‌ای
- کمبود مراکز تخصصی وهابیت پژوهی
- کمبود متون آموزشی مناسب

زمینه‌های سیاسی:

- مقابله با نفوذ جمهوری اسلامی در کشورهای منطقه (صدور انقلاب)
- جذب اهل سنت و ایجاد قطب اپوزیسیون با جمهوری اسلامی ایران

- ایجاد واگرایی در اهل سنت برای وابستگی به خارج
- ایجاد ناامنی در مناطق اهل سنت و در تمام کشور

زمینه‌های اجتماعی - فرهنگی:

- کثرت موالید در میان اهل سنت با هدف تغییر ترکیب جمعیتی
- واگرایی اهل سنت و دوری از فرهنگ عمومی جامعه ایران
- فقر فرهنگی - اجتماعی در مناطق اهل سنت
- مهاجرت اهل سنت به مناطق مرکزی
- سرمایه‌گذاری اقتصادی در شهرهای حساس به منظور جذب مهاجرت از مناطق سنی
- مهاجران افغانی
- فقر مالی و توسعه فرهنگی اقتصادی در مناطق مرزی

چالش‌های مسئله:

- ۱- جزیره‌ای عمل کردن دستگاه‌های مرتبط و عدم همگرایی آنها
- ۲- فقدان استراتژی و نقشه راه واحد
- ۳- عدم وجود متخصصان آشنا به وهابیت روز
- ۴- فقدان بهره‌گیری از روش‌ها و رسانه‌های جدید

شبکه مسائل مرتبط:

۱. مسائل مستقیم

۱. عدم وجود سیاست‌های کلان در مقابله با جریان‌های انحرافی
۲. عدم آشنایی شیعیان با مبانی و معارف تشیع
۳. عدم تعریف مبانی تقریب و راهکارهای آن
۴. تحریف و تصدیر بیداری اسلامی توسط سلفیه
۵. رشد و گسترش شیعه ستیزی و شیعه هراسی در جهان اسلام
۶. پروژه اسلام علیه اسلام در جهان اسلام

۲. مسائل غیر مستقیم

۱. رشد و گسترش غرب‌گرایی در جهان اسلام
۲. عدم وجود نظریه‌های سیاسی رقیب خلافت در جهان اهل سنت
۳. سیاست‌های نظام سلطه در جهان اسلام
۴. رقابت عربستان سعودی با جمهوری اسلامی ایران
۵. قومیت‌گرایی و ناسیونالیسم محلی در مناطق مختلف کشور

پیشینه اقدامات در سطح کشور:

۱. تدوین سیاست های راهبردی جهت مقابله با وهابیت:

با مراجعه به اسناد و مکتوباتی که جهت سیاستگذاری برای مقابله با وهابیت و جمهوری اسلامی وجود دارد، مشاهده می‌شود در طول بیش از ۳۰ سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سندهای بسیاری در این حوزه تدوین شده است؛ اما هیچ‌یک به علت عدم وجود ویژگی‌های کامل تحلیل محیطی و عملیاتی نتوانسته است، به‌گونه‌ای کامل اجرا شود و همچنان به سبب عدم وجود سند واحد و جامع، فعالیت‌ها به صورت جزیره‌ای و بدون نقشه راه انجام می‌شود و این مسئله از تأثیر مقابله به شدت کاسته است.

۲. تأسیس موسسات و مراکز مقابله با وهابیت:

از آنجا که متأسفانه عده و عده فعالیت‌های وهابیت به دقت رصد نشده است این مؤسسات مطابق با نیازها تأسیس نشده‌اند و با توجه به تصورات و فضای فکری انتزاعی مؤسسين، برنامه مقابله با وهابیت برای مؤسسات تعریف نشده است.

۳. برگزاری دوره‌های آموزشی و دانش‌افزایی:

علی‌رغم برگزاری دوره‌های متنوع و گوناگون برای مخاطبان مختلف، اما به سبب عدم هدف‌گذاری و عدم احصای نیازهای مخاطبان، عدم توجه به تکراری نبودن کلاس‌ها، وجود مراکز متعدد و موازی، این جلسات و دوره‌ها، دستاوردهای متقن و ملموسی نداشته‌اند.

۴. اعزام مبلغ:

از آنجا که مقابله با وهابیت، نیازمند آشنایی با مبانی تشیع، از یک طرف و شناخت مبانی وهابیت از سوی دیگر است و همچنین مخاطبان آن نیز از اعم از شیعه و سنی ویژگی‌های خاص به خود را دارند، تربیت و اعزام مبلغ جهت مقابله با وهابیت، باید به صورت تخصصی صورت گیرد که متأسفانه تاکنون اولاً به علت نبود مراکز مناسب کافی جهت تربیت مبلغ و ثانیاً به علت دوربودن و محروم بودن مناطق مورد نظر، بیشتر مبلغان ضعیف، به این

مناطق اعزام شده‌اند و به جای آنکه اثر مثبت داشته باشند، پیامدهای منفی را در ایجاد واگرایی، تفرقه و یا ناتوانی در تقابل با وهابیت رقم زده‌اند.

۵. تدوین متون ضد وهابیت:

هنگامی پژوهش و تدوین متون در حوزه نقد وهابیت مؤثر خواهد بود که بر اساس نقشه راه و پرکردن خلاءها باشد؛ اما متأسفانه علی‌رغم وجود تحقیقات زیاد در حوزه نقد وهابیت، معمولاً این آثار تکراری و مباحث جدید و مبتلابه وهابیت مورد توجه قرار نگرفته است. به عنوان نمونه هنوز متن آموزشی معیاری در حوزه نقد وهابیت تدوین نشده است و هیچ یک از متون موجود، صلاحیت لازم را به عنوان یک متن آموزشی ندارد.

۶. وجود آثار هنری و رسانه‌ای:

در حوزه آثار هنری و رسانه‌ای، وهابیت فعالیت بسیاری را آغاز کرده است و فضای اینترنت و ماهواره پر است از تبلیغات هنری وهابیت، این در حالی است که هر چند فعالیت‌هایی از سوی هنرمندان مستعد کشور جهت مقابله انجام شده است؛ اما این تعداد به هیچ عنوان با حجم هجمه دشمن در این حوزه برابری نمی‌کند.

چرخه عمر مسئله:

انحرافات فکری و مذهبی از آنجا که عقاید اساسی جامعه اسلامی را هدف قرار داده‌اند، باید در دو سطح پیشگیری و درمان پیگیری شوند. خوشبختانه مرزبانان مکتب شیعه در این دو امر کوشا هستند؛ اما نسبت به حجم وسیع هجمه‌ها و پیچیدگی روش‌های نفوذ افکار انحرافی و رسانه‌های سلطه‌مآبانه در اختیار، باید اذعان کرد خطر نفوذ وهابیت در جمهوری اسلامی از مرحله معضل به مرز «بحران» نزدیک شده است.

چارچوب نظری مسئله:

به نظر می‌رسد مسئله «نفوذ وهابیت در جمهوری اسلامی» را می‌توان بر اساس نظریه بحران به خوبی تعریف و توجیه نمود. این نظریه از ترتیب سه عنصر آگاهی، زمان و تهدید بوجود می‌آید. براساس این مدل:

۱. **آگاهی:** اطلاعات و آگاهی از شیوه، ماهیت و ابعاد وهابیت بسیار محدود است و سیاست وهابیت و جریان‌های تکفیری سبب شده است که آگاهی نسبت به آن کم باشد
۲. **زمان:** میزان زمانی که برای مقابله با خطر وهابیت وجود دارد زیاد نیست، به این معنا که سیاستگذاران، زمان کافی جهت سامان‌دهی برنامه‌های مقابله، در اختیار ندارند و چنانچه تعلل شود، وهابیت سنگرهای بیشتری را فتح خواهد کرد.
۳. **تهدید:** تهدید وهابیت با توجه به فعالیت‌ها و برنامه‌های متنوعی که دنبال می‌کند، بسیار زیاد است و این خطر جمهوری اسلامی ایران را به عنوان یک کشور شیعی به شدت تهدید می‌کند. بنابراین برآیند «آگاهی کم»، «زمان کوتاه» و «تهدید زیاد» شرایط بحرانی را برای مقابله با وهابیت رقم می‌زند.

ابعاد نظری

مدل مفهومی و نظریه پایه در حل مسئله:

از آنجا که یکی از مهمترین تهدیدهای جمهوری اسلامی ایران در حوزه جریان‌ات انحرافی، وهابیت می‌باشد و تمامی تلاش وهابیت از یک طرف، جذب اهل سنت ایران و از سوی دیگر تزلزل اعتقادی شیعیان است، ضرورت دارد، مقابله با وهابیت به صورت هوشمند، دقیق و برنامه ریزی شده انجام گیرد و از پراکنده‌کاری‌های گوناگون پرهیز شود. بر این اساس

بنیان‌های نظری و فکری در حل مسئله وهابیت عبارتند از:

۱. تحلیل و رصد محیطی تمامی فعالیت‌های وهابیت در عرصه داخلی و بین‌المللی؛
۲. ترویج و گسترش مبانی تشیع در جامعه برای مقابله ایجابی با وهابیت؛
۳. همگرایی موسسات و فعالان اعم از حقیقی و حقوقی در حوزه مقابله با وهابیت؛
۴. تنظیم برنامه‌های معطوف به سیاست‌های کلان در تقابل با وهابیت؛
۵. تدوین بسته جامع حل مسأله وهابیت
۶. نظارت و ارزیابی دقیق عملکردها

درجه اهمیت:

در یک نگاه دقیق و کارشناسانه درمی‌یابیم که بی‌تردید وهابیت، در مبارزه با نظام جمهوری اسلامی با سایر دشمنان انقلاب اسلامی همداستان شده است و با انواع شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان، سایت‌ها و وبلاگ‌ها و ... به نبرد فرهنگی نابرابر آمده است. ابعاد چنین هجومی هنگامی گسترده‌تر می‌شود که به ترکیب مذهبی در جمهوری اسلامی ایران توجه شود. وجود اهل سنت در مناطق مرزی و استراتژیک هر چند با برنامه‌ریزی دقیق می‌تواند فرصت باشد اما موجب شده که ضریب آسیب‌پذیری بالاتر رود و ضرورت برنامه‌ریزی‌های دقیق و حساب شده نیز افزایش یابد.

سایر موارد ضروری به تشخیص میز: